

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

คุก : ความหมายและความสำคัญ

คุก เป็นสถานที่ที่เมื่อเอ่ยถึงคนส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจว่าเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการกักขัง
ลงโทษผู้กระทำความผิด เป็นพื้นที่ที่น่ารังเกียจ มีแต่คนเลวร้ายเป็นอาชญากรเข้าไปอยู่ในนั้น เมื่อ
ผู้กระทำความผิดเข้าไปอยู่ในคุก ก็จะกลายมาเป็นนักโทษ ถ้าเป็นนักโทษผู้ชายก็จะใช้คำนำหน้าว่า
น.ช. (นักโทษชาย) ถ้าเป็นผู้หญิงก็ใช้คำนำหน้าว่า น.ญ. (นักโทษหญิง) นอกจากนักโทษแล้ว เมื่อ
นึกถึงคุก ก็จะต้องนึกถึงผู้คุม หรือเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเข้าไปทำหน้าที่คอยควบคุมดูแลนักโทษให้อยู่
ในระเบียบวินัย และเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย

คุก เป็นสถานที่ที่มีกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย ที่เคร่งครัด และเบื้องบนของระเบียบวินัย
นั้น ก็ยังมีสิ่งหนึ่งกำกับอยู่นั่นก็คือ อำนาจ ทั้งนี้คุก ถือเป็นพื้นที่ซึ่งเชื่อกันว่ามีการใช้อำนาจทั้ง
อย่างเข้มข้นและเห็นได้ชัดเจนที่สุด ตามคำจำกัดความของเออร์วิง กอฟฟ์แมน (Erving Goffman)
ซึ่งกล่าวไว้ว่า “ทัศนสถานจัดเป็นสถาบันแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดแบบหนึ่ง กำหนดวิถีปฏิบัติของ
สมาชิกอย่างเข้มข้นและละเอียดลออกว่าสถาบันอื่น... มีการสร้างสิ่งกีดขวางความสัมพันธ์ทางสังคม
ระหว่าง “คนใน” กับ “คนนอก” สถาบัน เครื่องกันที่เป็นรูปธรรมในกรณีนี้ก็คือประตูที่เหมือนปิด
ตาย จำกัดการเข้าออกสถาบันไม่ให้กระทำได้ตามเจตนารมณ์ของทั้งคนในและคนนอก รวมทั้งการ
ต้องอยู่ในพื้นที่ซึ่งถูกล้อมรอบด้วยกำแพงสูง มีรั้ว ลวดหนาม หรือล้อมรอบด้วยคูน้ำลึก ป่า เป็นต้น”
(อ้างถึงใน สายพิณ ศุภทรมงคล, 2546, น. 2)

มิเชล ฟูโกลต์ (Michel Foucault) อธิบายถึงอำนาจและการดำรงอยู่ของอำนาจว่า
“อำนาจมีอยู่ เพราะมีผู้ใช้ และผู้ถูกใช้” หากใช้คำอธิบายดังกล่าวของฟูโกลต์ กับประเด็นเกี่ยวกับ
คุก ก็อาจกล่าวได้ว่า ผู้คุม คือ ผู้ที่ใช้อำนาจ ผ่านการควบคุมระเบียบวินัยแก่ผู้ถูกใช้อำนาจ ซึ่งก็คือ
นักโทษ และระเบียบวินัยก็เป็นสิ่งที่มิใช่ให้การใช้อำนาจระหว่างผู้คุมและนักโทษดำรงอยู่ต่อไปได้
นั่นเอง นอกจากนี้ฟูโกลต์ยังได้สรุปทัศนะเกี่ยวกับอำนาจว่า อำนาจมิได้มีศูนย์กลางอยู่ที่ใดที่หนึ่ง
อำนาจมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง อำนาจสามารถที่จะหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไม่มีที่สิ้นสุด อำนาจเป็นสิ่งที่
เคลื่อนไหวได้ตลอดเวลา และที่สำคัญ “ที่ใดมีอำนาจ ที่นั่นย่อมมีการต่อต้านเกิดขึ้น” (ชาญชัย
นิมสมบุญ, 2550, น. 4) ซึ่งพื้นที่คุกก็คืออาณาบริเวณที่สาธิตเรื่องของการใช้อำนาจดังกล่าวได้

อย่างเด่นชัดด้วย

คุณ ไม่ว่าในความคิดของคนทั่วไปจะเป็นอย่างไรนั้น คุณก็คงยังเป็นภาพที่ยังมองเห็น ไม่ชัดเจนในสายตาของคนนอกเสมอ และคงไม่มีคนนอกคนไหนที่จะมีโอกาสเห็นภาพที่ชัดเจนของคุณได้ เพราะคุณเป็นสถานที่ที่ปิดไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปได้ รวมถึงบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในคุณ คงจะไม่มีใครได้รับรู้และได้สัมผัสกับคุณเช่นกัน นอกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ยกตัวอย่างเช่น นักโทษ ผู้คุม (เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์) เป็นต้น และคนนอก ก็คงไม่มีใครอยากจะเปลี่ยนสถานะของตนเองจากคนนอกคุณ เป็นคนในคุณ ดังคำกล่าวถึงคุณที่ว่า “คนในอยากออก คนนอกไม่อยากจะเข้า”

ภาพยนตร์กับโลกแห่งคุณ

สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญที่ทำให้คนทั่วไปส่วนใหญ่เห็นภาพของคุณจริง ๆ แต่พวกเขา ก็มีโอกาสดูเห็นได้ผ่านโลกของ “ภาพตัวแทน” (representation) เช่น จากสื่อภาพยนตร์ หรือการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้เฉพาะในกรณีของภาพยนตร์ต่างชาติก็มีการนำเสนอเนื้อหา นำเสนอภาพของคุณอย่างมากมาย เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Escape from Alcatraz, Half Past Dead 2, Shawshank Redemption, The Green Miles, In the Name of the Father เป็นต้น ภาพยนตร์เหล่านี้มีการนำเสนอภาพของชีวิต การดำเนินชีวิตประจำวันของนักโทษภายในคุณ ภาพของคุณ การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด หรือแม้กระทั่งในมุมมองของภาพคุณที่สื่อออกมาในรูปแบบของความโหดเหี้ยม น่ากลัวของทั้งคุณ และผู้คุม ผ่านภาพยนตร์ดังกล่าว ซึ่งสร้างสรรค์และสื่อสารออกมาเป็น ภาพตัวแทน (representation) ของคุณในสื่อภาพยนตร์

ภาพยนตร์ถือเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีทั้งภาพและเสียง และมีความเหมือนจริง มีรูปแบบในการนำเสนอและมีเนื้อหาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนเรา จะเห็นได้ว่าต้นกำเนิดของภาพยนตร์นั้นก็เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการในการใช้เวลาว่างจากการทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคม หรือเพื่อใช้เป็นช่องทางลดความตึงเครียดจากการใช้ชีวิตของคนทั่วไป ภาพยนตร์จึงกลายเป็นสื่อมวลชนอย่างหนึ่งที่ถูกกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการสร้างความสนุกสนาน และความบันเทิงให้แก่ผู้ชม คุณลักษณะที่พิเศษของภาพยนตร์ในส่วนของคุณและเสียง ซึ่งทำให้ภาพยนตร์นั้นสามารถถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้อย่างเหมือนจริง รวมถึงภาพยนตร์ในฐานะสื่อมวลชนยังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่มีอยู่จริงไปสู่การรับรู้ของผู้ชมได้ราวกับเหมือนเป็นของจริงเลยทีเดียว

ภาพยนตร์ที่ประกอบสร้างภาพเกี่ยวกับคุณ ถือเป็นเสมือน “ภาพตัวแทน” (representation) ของคุณ โดยภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับคุณนั้น มีการประกอบสร้างภาพของคุณออกมาให้ผู้ชมได้ชมในหลาย ๆ มิติ เช่น มิติในเรื่องของการแต่งกายของคนในคุณ มิติเรื่องฉากที่เกี่ยวกับคุณ มิติด้านตัวละคร ความคิดของตัวละคร การกระทำของตัวละครที่แสดงออกในพื้นที่ของคุณ เป็นต้น และการที่คุณเปรียบได้กับว่าเป็นพื้นที่ที่มีการใช้อำนาจ และมีผู้ที่ถูกใช้อำนาจ นั้นก็แสดงถึงว่าอำนาจที่อยู่ในพื้นที่ของคุณถูกแปรให้เป็นสื่อภาพยนตร์ที่นำเสนอออกมาให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้

ตามแนวความคิดของสำนักวัฒนธรรมศึกษาและได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) ที่สนใจเรื่อง การประกอบสร้างความหมายของสื่อ (Constructionist Approach) เชื่อว่า ภาพตัวแทนมิใช่การสะท้อน/เลียนแบบ/ค้นพบ หากแต่เป็นการประกอบสร้างส่วนเลี้ยวหนึ่งของโลกแห่งความเป็นจริง หรือ ที่รู้จักกันในชื่อแนวคิด เรื่อง การประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม (Social Construction of Reality) การประกอบสร้างความเป็นจริงนี้ ไม่ได้สะท้อนความจริงทั้งหมด เหมือนกับแนวทางการสะท้อนภาพที่เป็นจริง (reflective approach) หรือไม่ได้สนใจวิธีการมองโลกของผู้หนึ่งผู้ใดเหมือนกับการตั้งใจให้เป็นความจริง อันเป็นไปตามแนวทางเจตจำนงของผู้รับสาร (intentional approach) แต่ทว่าภาพตัวแทน เป็นการเก็บเกี่ยว รวบรวม สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้คนในสังคมได้สร้างขึ้นมา แล้วรวมเอาความหมายเหล่านั้นบรรจุเข้าไปในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หากแต่ยังมีกลิ่นอายของสิ่งที่มีปรากฏอยู่เดิมแล้วในสังคม เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันของความหมายเดิมกับความหมายใหม่ แต่ความหมายใหม่ที่สร้างขึ้นมานั้น อาจเป็นสิ่งที่มีความจริง หรือไม่มีอยู่จริง หรืออาจสร้างมาจากที่ไม่มีจริงอยู่แล้วและให้เป็นสิ่งที่ไม่มีจริงอีกครั้งหนึ่งก็เป็นได้ แต่ผลลัพธ์สุดท้ายของการสร้างก็คือ คนทั่วไปก็อาจจะมีความโน้มเอียงเชื่อว่าสิ่งเหล่านั้นมีอยู่จริง

นอกจากนี้ในทัศนะของนักคิดกลุ่มนี้ยังเชื่อกันด้วยว่า มนุษย์จะเป็นผู้สร้างบริบทหรือสภาพการณ์ขึ้น โดยมีตนเป็นส่วนหนึ่งของสภาพการณ์หรือระเบียบสังคมนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมนุษย์เป็นผู้สร้างสังคมขึ้น แล้วกำหนดความหมายของสิ่งต่าง ๆ ในสังคมนั้นตามที่ตนเห็นสมควร นั่นเท่ากับว่าความหมายของสิ่งต่าง ๆ ในสังคม วัฒนธรรม รวมทั้ง “ความเป็นจริง” (reality) จึงมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างมา (construct) ดังนั้น “ความเป็นจริง” ต่าง ๆ จึงสามารถจะถูกรื้อความหมายเดิม (deconstruct) หรือสร้างเป็นความหมายใหม่ (reconstruct) ได้อยู่ตลอดเวลา (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2526, น. 148)

และหากพิจารณาถึง “ความเป็นจริง” ในโลกนี้ จะเห็นว่ามีอยู่มากมาย ซึ่งมนุษย์เราไม่สามารถที่จะสัมผัสหรือรับรู้ความเป็นจริงที่มีอยู่มากมายในโลกนี้ได้ด้วยประสบการณ์ตรงในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้น มนุษย์จึงต้องสร้าง “โลกแห่งความหมาย” (world of meanings) หรือโลกเชิงสัญลักษณ์

(symbolic world) ขึ้นมา เพื่อที่จะอธิบายหรือให้ความหมายแก่ “ความเป็นจริง” โดยมี “ตัวกลาง” อันได้แก่ สถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา หรือแม้กระทั่งโลกของสื่อภาพยนตร์ ฯลฯ ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและโลกแห่งความหมาย

กล่าวเฉพาะกรณีภาพตัวแทนของคุณนั้น ภาพยนตร์คือพื้นที่หนึ่งของการประกอบสร้างโลกแห่งความหมายของคุณ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเราชมภาพยนตร์เรื่อง Midnight Express ที่มีภาพของคุณตลก เราก็จะสามารถรับรู้ได้ถึงเรื่องราวความน่ากลัวของคุณ ไร้ซึ่งอิสรภาพ ทำให้นักโทษจึงพยายามที่จะแหกคุกออกมา โดยที่เรานั้นไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ตรงในการติดคุกเลย ภาพตัวแทนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เรามองเห็นภาพของคุณได้โดยที่เราไม่ต้องเข้าไปอยู่ในคุกจริง ๆ

นอกจากนี้ ไม่เพียงแต่ภาพยนตร์ต่างประเทศเท่านั้น ที่มีภาพตัวแทนของคุณ ภาพยนตร์ไทย ก็มีการสร้างภาพตัวแทนของคุณในมิติต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

กรณีของภาพยนตร์ไทยนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิด ก็คือการจับให้คนเหล่านั้นต้องมาอยู่ร่วมกันภายในคุก และถ้าภาพยนตร์ไทยมีการผลิตเนื้อหาเกี่ยวกับคุก ก็จะมีลักษณะของการจำลองภาพของคนที่กระทำความผิดที่อยู่ในคุกมานำเสนอ โดยมีเนื้อหาที่นำเสนอซึ่งมีนักโทษที่กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษให้มาอยู่ในคุก

นอกจากในมิติส่วนของเนื้อหาแล้ว ภาพยนตร์ไทยก็ยังจะเกี่ยวข้องกับมิติของผู้รับสารอีกด้วย โดยสำหรับภาพยนตร์ของไทยที่สร้างภาพเกี่ยวกับคุณนั้นนอกเหนือจากภาพยนตร์เรื่องซังแปด ที่สร้างภาพของคุณหญิงแล้ว ส่วนใหญ่ภาพยนตร์ไทยจะสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณชาย ทำให้ผู้วิจัสนใจภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาของคุณซึ่งเป็นเพศชาย และเนื่องจากภาพยนตร์ที่ผู้วิจัศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณชาย จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษาผู้รับสารที่เป็นเพศชาย ทั้งอดีต (ผู้คุม) ที่เป็นเพศชาย นักโทษที่เป็นเพศชาย รวมถึงผู้รับสารทั่วไปที่เป็นเพศชายด้วย เนื่องจากถ้าเป็นเพศเดียวกันจะสามารถวิเคราะห์และเข้าใจคุณลักษณะของเพศเดียวกันได้ดีกว่าเพศตรงข้ามกัน

ส่วนภาพยนตร์ไทยที่มีการนำเสนอภาพของคุณนั้นมีอยู่หลายเรื่องด้วยกัน เช่น ภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย, ไซยา, บุปผาราตรี 2, ซี่อูย, มนต์รักทรานซิสเตอร์, เพื่อนกูรักมึงวะ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ผู้วิจัเลือกที่จะศึกษาภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชาย เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีโครงเรื่องที่เกี่ยวกับคุณชัดเจนที่สุด และในขณะเดียวกัน ถ้าใช้แนวคิดเรื่องการสร้างความหมาย ภาพยนตร์เรื่อง น.ช. นักโทษชายนั้นได้กล่าวถึงการสร้างมาจากเรื่องจริง ซึ่งผู้วิจัก็มีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการสร้างความสมจริงด้วยว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้ “เป็นเรื่องจริงเกี่ยวกับคุณของใคร” หรือสร้างบนพื้นฐานของความสมจริงของใครนั่นเอง

นอกจากจะศึกษาภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชายแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้โดยเลือกเรือนจำกลางคลองเปรมและเรือนจำกลางเชียงราย เนื่องจากเรือนจำกลางคลองเปรมเป็นเรือนจำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และมีความมั่นคงสูงที่สุด รวมถึงการเป็นเรือนจำกลางที่มีลักษณะเปิด ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล ส่วนเรือนจำกลางเชียงรายเป็นเรือนจำกลางขนาดกลางตั้งอยู่ใน จ.เชียงราย นอกจากการที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายแล้ว เหตุผลในการเลือกเรือนจำดังกล่าวก็เพื่อจะทราบว่ากรณีของเรือนจำทั้งสองดังกล่าวนั้นจะมีลักษณะทางกายภาพของคุณแตกต่างกันหรือไม่ โดยจะเปรียบเทียบได้จากการสัมภาษณ์ (ผู้คุม), นักโทษที่มีประสบการณ์ตรงกับคุณ และผู้รับสารที่ไม่มีประสบการณ์ตรงกับคุณเลย เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณ โดยผู้รับสารแต่ละกลุ่มนั้น เนื่องจากมีประสบการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การรับรู้ ตีความ และสร้างความหมายจะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดอาจกล่าวสรุปได้ว่า ภาพยนตร์ถือว่าเป็น ตัวกลางที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงโลกแห่งความเป็นจริงและโลกแห่งความหมาย ภาพยนตร์มีอำนาจในการประกอบสร้างภาพคุณ แล้วสื่อออกมาถึงผู้รับสาร ผู้รับสารก็จะมี การตีความหมายกับภาพที่เห็นจากหน้าจอ อย่างในกรณีของ “คุณ” นั้น การสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณ โดยผ่านสื่อภาพยนตร์หลายคนซึ่งรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ การรับรู้ภาพของคุณ อาจจะมีลักษณะเป็นไปในด้านลบ ซึ่งอาจจะเหมือนหรือต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ภายในคุณโดยตรง อย่างกรณีของผู้คุม (พัศดี) และนักโทษ ในขณะเดียวกันจากงานวิจัยของ ชาญชัย นิมสมบุญ (2551) ที่ศึกษากรณีการสื่อสารของนักโทษผ่านการเขียนจดหมาย พบว่า คุณมีการใช้อำนาจ และมีการจัดระเบียบวินัยภายในคุณ มีการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจต่อกลยุทธ์การสื่อสารผ่านจดหมายนักโทษ ในทางกลับกันนักโทษเองก็มีการต่อรองเชิงอำนาจในด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าในพื้นที่ของจดหมาย ซึ่งเป็นพื้นที่ของสื่อที่นักโทษนั้นผลิตขึ้นมา ยังมีอำนาจของหลักทฤษฎีวิทยาของคุณมากำกับ ซึ่งเป็นอำนาจภายในคุณ ประเด็นดังกล่าวได้จุดประกายให้ผู้วิจัยเกิดคำถามต่อไปว่าแล้วพื้นที่ของคุณในโลกภาพยนตร์ ซึ่งเป็นโลกที่อยู่ภายนอกคุณนั้นจะมีการแสดงอำนาจจากวาทกรรมหลักของคุณด้วยหรือไม่อย่างไร จากกระบวนการดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพัศดี และนักโทษ รวมถึงศึกษาเรื่องภาพตัวแทนของคุณ โดยศึกษาเปรียบเทียบผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงกับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ ว่าภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เหมือนหรือต่างจากภาพของผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงอย่างไร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจว่าหากในพื้นที่ของคุณยังมีการต่อรองเชิงอำนาจแล้วพื้นที่ในโลกภาพยนตร์ก็น่าจะมีการต่อรองอำนาจในการสร้างความหมายของคุณด้วยเช่นเดียวกัน

ปัญหานำวิจัย

1. ภาพยนตร์ไทยสร้างภาพตัวแทนของคุณอย่างไร
2. ผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรงกับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ ถอดรหัสภาพตัวแทนของคุณที่ผ่านสื่อภาพยนตร์ เหมือนหรือต่างกันอย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพตัวแทนของคุณ และการใช้อำนาจของคุณผ่านสื่อภาพยนตร์ของไทย
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างการถอดรหัสภาพตัวแทนของคุณของผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรง (พศดี และนักโทษชาย) กับผู้รับสารที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อภาพยนตร์ (ผู้ชมทั่วไป)

ขอบเขตของงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปรากฏการณ์การสร้างความหมายทางสังคม และการรับรู้ ภาพตัวแทนคุณ ผ่านสื่อภาพยนตร์ โดยจะทำการศึกษาภาพยนตร์ไทยที่มีภาพเกี่ยวกับคุณ เฉพาะคุณชาย ที่มีเนื้อเรื่องของคุณชัดเจนที่สุด มีภาพยนตร์อยู่ในขอบเขตที่จะศึกษา ได้แก่ เรื่อง น.ช.นักโทษชาย
2. ในกรณีของผู้รับสารที่เป็นพศดี และนักโทษนั้น การวิจัยครั้งนี้จะศึกษากลุ่มตัวอย่าง ในเรือนจำกลางคลองเปรม เนื่องจากเรือนจำดังกล่าวเป็นเรือนจำกลางความมั่นคงสูง มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างจะกำหนดให้เป็นพศดีและนักโทษชายไทยเท่านั้น สำหรับผู้รับสารที่เป็นผู้ชมทั่วไปนั้น จะเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดให้เป็นผู้รับสารเพศชายเท่านั้น เนื่องจากภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย เป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเกี่ยวกับนักโทษที่เป็นเพศชาย ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาผู้รับสารเพศชาย เพื่อจะได้มีความครอบคลุมตัวแปรเรื่องเพศให้เหมือนกัน

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ ประเด็นที่สำคัญ คือ เรื่องของกฎระเบียบ วินัย ข้อบังคับต่าง ๆ ของคุณ ก็อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักโทษชาย แม้ว่าผู้วิจัยสามารถขอความร่วมมือในการให้นักโทษชายชมภาพยนตร์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณได้ แต่ผู้วิจัยก็ไม่สามารถกำหนดว่าทางเจ้าหน้าที่จะคัดเลือกนักโทษชายคนนั้นมาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ และด้วยเหตุผลของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถที่จะระบุชื่อนามสกุลจริงของกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. เนื่องจากภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย ได้นำงานเขียนสารคดีของ อรรถสม สุทธิสาคร มาดัดแปลงในการสร้างภาพยนตร์ หนังสือดังกล่าวเขียนในปี พ.ศ. 2540 แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้รับสารในยุคนปัจจุบัน (พ.ศ. 2552) ซึ่งอาจทำให้ภาพความหมายของคุณของผู้รับสารกับงานวิจัยคลาดเคลื่อนไปจากภาพของคุณที่เขียนขึ้นเมื่อกว่าทศวรรษที่ผ่านมา
3. ในกรณีของการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยสนใจว่าภาพยนตร์นั้นเป็นช่องทางของการประกอบสร้างความหมาย ดังนั้นในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยจะตีความบนพื้นฐานของทฤษฎีว่าด้วยอำนาจของ มิเชล ฟูโกต์ เรื่องการวิพากษ์ของอำนาจ ซึ่งผู้กำกับภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวอาจจะไม่ได้ตีความหมายในชุดเดียวกันกับผู้วิจัย

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

คุณ หมายถึง เรือนจำ สถานที่สำหรับคุมขังผู้กระทำความผิดเฉพาะเพศชาย ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้กำหนดให้เรือนจำกลางคลองเปรมเป็นตัวแทนของพื้นที่แห่งการใช้อำนาจและการจัดวินัยทางสังคม

พัศดี (ผู้คุม) หมายถึง เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางเพศชาย ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำ ซึ่งเป็นผู้พิจารณาและปฏิบัติการการใช้อำนาจจากกฎระเบียบ วินัย ข้อบังคับ ของคุณต่อนักโทษชายไทย

นักโทษ หมายถึง นักโทษชาวไทยเพศชาย และถูกพิพากษาตัดสินในเรือนจำ ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ นักโทษชายไทยเป็นผู้ที่จะต้องชมภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณ เป็นผู้ที่ถูกใช้อำนาจและต้องต่อรองอำนาจ

ภาพยนตร์ หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีภาพตัวแทนเกี่ยวกับคุณชาย ซึ่งในที่นี้ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย

ภาพตัวแทนของคุณ หมายถึง การประกอบสร้าง “ความเป็นจริง” ของภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณ โดยมีมิติต่าง ๆ ในการนำเสนอผ่านสื่อภาพยนตร์ ซึ่งได้แก่ ฉาก ตัวละคร เครื่องแต่งกาย การกระทำของตัวละคร ความคิดของตัวละคร กิจกรรมของตัวละคร ซึ่งแต่ละมิติมีความหมายในการวิจัยดังนี้ คือ

1. โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง ลำดับของเหตุการณ์ที่อยู่ในภาพยนตร์ ตั้งแต่การเริ่มเรื่อง การพัฒนาเหตุการณ์ ภาวะวิกฤต ภาวะที่คลี่คลาย จนกระทั่งการยุติเรื่องราวของภาพยนตร์
2. แก่นความคิด (Theme) หมายถึง ความคิดหลักหรือความคิดรวบยอดที่ภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชายต้องการนำเสนอ
3. ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง เหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนจุดเปลี่ยนของเรื่อง ความขัดแย้งสามารถ แบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ ความขัดแย้งภายในจิตใจ
4. ฉาก หมายถึง ภาพบริเวณต่าง ๆ ของคุณที่ปรากฏอยู่ในสื่อภาพยนตร์
5. ตัวละคร (Character) หมายถึง ผู้ที่ปรากฏในภาพยนตร์ คือ นักโทษ ผู้คุม
 - ภูมิหลังของตัวละคร หมายถึง ที่มาที่ไปของตัวละครแต่ละตัวที่ปรากฏในภาพยนตร์
 - การแต่งกายของตัวละคร หมายถึง การแต่งตัวของตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์ เช่น นักโทษใส่กางเกงขาสั้น เสื้อแขนสั้น, ผู้คุม ใส่ชุดข้าราชการ เป็นต้น
 - บุคลิกลักษณะของตัวละคร หมายถึง บุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตา ลักษณะการพูดของตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์
 - การกระทำของตัวละคร หมายถึง การแสดงออกของตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์ เช่น นักโทษมีการแสดงการต่อต้านการลงโทษของผู้คุม เป็นต้น
 - ความคิดของตัวละคร หมายถึง ความนึกคิดของตัวละครที่ปรากฏในภาพยนตร์ เหตุผลในการเข้าไปอยู่ในคุก รวมถึงเหตุผลในการปลดปล่อยตัวละครออกจากคุก เช่น นักโทษมีความคิด วางแผนในการหลบหนี เป็นต้น
 - กิจกรรมของตัวละคร หมายถึง การดำเนินชีวิตของตัวละครแต่ละตัวที่ปรากฏในภาพยนตร์ ซึ่งเป็นการจัดระเบียบวินัยเกี่ยวกับคุณ

6. มุมมองของตัวละคร (Point of view) หมายถึง การมองเหตุการณ์ การเข้าใจ พฤติกรรมของตัวละครผ่านสายตาตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดมุมมองและความหมายที่แตกต่างกัน

อำนาจ หมายถึง กลยุทธ์ในการควบคุมร่างกาย ความคิด พฤติกรรม และความหมาย ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้กำหนดไว้อยู่ในสื่อภาพยนตร์ เช่น อำนาจของผู้สร้างในการที่จะให้ผู้ชมเห็นฉากคุณ ซึ่งเป็นภาพตัวแทนของคุณในด้านที่น่ากลัว หรือเห็นเพียงบางส่วนของคุณ เป็นต้น

ผู้รับสาร หมายถึง ผู้รับสารที่มีประสบการณ์ตรง (Direct experience) และผู้รับสารที่มีประสบการณ์กับ “ความเป็นจริง” ผ่านสื่อ (Mass-mediated experience) ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในคุณ เช่น ผู้คุม หรือพศดี (ผู้ที่ใช้อำนาจ) กับนักโทษ (ผู้ที่ถูกใช้อำนาจ), ผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านสื่อ ได้แก่ ผู้รับสารคนภายนอกทั่วไปที่ได้รับชมภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณ

การถอดรหัส หมายถึง การรับสารที่ผู้ส่งสารเข้ารหัส แล้วผู้รับสารทำการอ่าน ความหมายออกมาผ่านโลกสัญลักษณ์ของภาพยนตร์ ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. รับรู้ (perceive) หมายถึง การได้เห็นอะไรบางอย่างของคุณ เลี้ยวไหนของคุณที่จะมองเห็น จากที่ได้ชมภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย เช่น เห็นตัวละคร การกระทำของตัวละครแบบที่เห็น เป็นต้น

2. ตีความ (interpret) หมายถึง การตีความหมายภาพตัวแทนของคุณว่าเมื่อได้ชมภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย แล้วตีความหมายว่าอย่างไร เช่น ภาพของคุณที่ภาพยนตร์นำเสนอ ดูแล้วมีความเหงา น่ากลัว โหดร้าย เป็นต้น

3. สร้างความหมาย (make sense) หมายถึง การเชื่อมโยงความหมายของคุณในภาพยนตร์เรื่อง น.ช.นักโทษชาย มาสู่ประสบการณ์ของผู้รับสาร เช่น ชีวิตจริงเชื่อไหมว่าคุณโหดร้าย (ต่อเนื่องมาจากการตีความ) ถ้าเชื่อทำไมเชื่อเช่นนั้น ถ้าไม่เชื่อทำไมถึงไม่เชื่อ เป็นต้น รวมถึงความสอดคล้องหรือแตกต่างจากโลกความเป็นจริงที่ผู้รับสารสัมผัสอยู่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม โดยผ่านสื่อภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณ เพื่อเกิดความรู้และเข้าใจในการประกอบสร้างความหมายของสื่อภาพยนตร์ไทย ที่จะนำไปอธิบายภาพของคุณซึ่งเป็นภาพตัวแทนในสื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ ได้ต่อไป

2. เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการในการช่วยเสริมความรู้ศาสตร์แขนงต่าง ๆ เช่น วารสารศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา อาชญาวิทยา เป็นต้น โดยสามารถเสริมและบูรณาการความรู้เพื่อขยายทฤษฎีทางการสื่อสาร ให้มีลักษณะของความเป็นสหวิทยาการให้มากขึ้น เช่น การนำทฤษฎีอำนาจทางด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามาใช้ในการวิเคราะห์ในงานด้านวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน เป็นต้น

3. เป็นแนวทางที่จะพัฒนาสื่อภาพยนตร์ ซึ่งเป็นการนำเอาศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณค่าของภาพยนตร์